

Teràpia Manual Osteopàtica

Codi: 103010
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500892 Fisioteràpia	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Ramon Rubio Galán
Correu electrònic: Ramon.Rubio@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent extern a la UAB

Ángel Monti Fernández

Prerequisits

Estar matriculat de l'assignatura i haver cursat i aprovat totes les assignatures dels tres cursos anteriors.

Objectius

Es pretén que l'alumne adquireixi coneixements teòric-pràctics sobre l'avaluació, les diferents tècniques de tractament osteopàtic, i els diferents camps on poden actuar. Mitjançant les pràctiques realitzades a classe, es pretén dotar a l'alumne d'una certa destresa manual de les diferents tècniques, perquè a la seva pràctica clínica sigui el més eficaç possible dins d'uns paràmetres de seguretat.

És essencial que l'alumne aprengui al final els conceptes bàsics de l'osteopatia com la globalitat del cos humà, el principis de l'osteopatia, els mecanismes neurofisiològics i els camps d'actuació, com també saber l'origen, fundador i diferents corrents derivades d'aquest tipus de medicina manual alternativa.

Competències

- Demostrar que té coneixement de la morfologia, la fisiologia, la patologia i la conducta de les persones, tant sanes com malaltes, en el medi natural i social.
- Demostrar que té prou coneixement dels mètodes, procediments i actuacions fisioterapèutics, encaminats a la terapèutica clínica.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Determinar el diagnòstic de fisioteràpia segons les normes i amb els instruments de validació reconeguts internacionalment.
- Dissenyar el pla d'intervenció de fisioteràpia d'acord amb els criteris d'adequació, validesa i eficiència.

- Integrar, a través de l'experiència clínica, els valors ètics i professionals, els coneixements, les habilitats i les actituds pròpies de la fisioteràpia per resoldre casos clínics concrets en l'àmbit hospitalari, extrahospitalari, i de l'atenció primària i comunitària.
- Raonar amb sentit crític.
- Resoldre problemes.
- Treballar en equip.
- Valorar l'estat funcional del pacient considerant els aspectes físics, psicològics i socials.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements i competències adquirits per resoldre casos clínics susceptibles de tractament fisioterapèutic segons el mètode específic de cadenes musculars, neurodinàmica i teràpia manual osteopàtica aplicats al tractament de l'aparell locomotor.
2. Aplicar els mètodes i les tècniques específics referits a la valoració i tractament de les cadenes musculars, a la valoració i a tractament del moviment del sistema nerviós mitjançant tècniques neurodinàmiques, a la valoració i tractament de les articulacions mitjançant teràpia manual osteopàtica.
3. Definir els objectius generals i específics per a l'aplicació del tractament fisioterapèutic, segons el mètode específic de cadenes musculars, neurodinàmica i teràpia manual osteopàtica aplicats al tractament de l'aparell locomotor.
4. Descriure i aplicar els procediments de valoració de fisioteràpia a les alteracions que afecten a les cadenes musculars, al moviment del sistema nerviós en relació amb si mateix i en relació amb el seu entorn, i a les articulacions des del punt de vista osteopàtic amb l'objectiu de determinar el grau d'afectació de l'aparell locomotor i la seva possible repercussió funcional.
5. Descriure les circumstàncies que condicionen les prioritats d'actuació en el tractament fisioterapèutic, segons el mètode específic de cadenes musculars, neurodinàmica i teràpia manual osteopàtica aplicats al tractament de l'aparell locomotor.
6. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
8. Enumerar els diferents tipus de material i aparells utilitzats en el tractament fisioterapèutic, segons el mètode específic de cadenes musculars, neurodinàmica i teràpia manual osteopàtica aplicats al tractament de l'aparell locomotor.
9. Establir una hipòtesi diagnòstica de fisioteràpia a partir de casos clínics, segons el mètode específic de cadenes musculars, neurodinàmica i teràpia manual osteopàtica aplicats al tractament de l'aparell locomotor.
10. Explicar els mecanismes fisiopatològics de les alteracions que afecten les cadenes musculars, el moviment del sistema nerviós en relació amb si mateix i en relació amb el seu entorn, i les articulacions des del punt de vista osteopàtic.
11. Raonar amb sentit crític.
12. Resoldre problemes.
13. Treballar en equip.

Continguts

TEMA 1. Història i principis de l'osteopatia (Ramón Rubio)

- La unitat del cos. Concepte de globalitat
- Definició i camps d'actuació (estructural, visceral, cranio-sacral)
- Concepte de lesió osteopàtica (lesió en 3D)
- Tècniques de tractament
- Indicacions i contraindicacions tècniques manipulatives

TEMA 2. Bases fisiològiques de l'osteopatia (Ramón Rubio)

- Conceptes neurofisiològics
- La facilitació central
- Els reflexes somato-visceral i viscero-somàtics
- Efectes neurofisiològics de la manipulació vertebral
- Efectes de la manipulació sobre la facilitació central

TEMA 3. Osteopatia estructural (Ramón Rubio / Ángel Monti)

- Teoria del moviment de la columna: Biomecànica de J.M Little John i Fryette
- Biomecànica aplicada de columna vertebral: cervical, dorsal, lumbar i pelvis
- Diagnòstic diferencial i osteopàtic
- Exploració i valoració columna vertebral: cervical, dorsal, lumbar i pelvis
- Tractament osteopàtic columna vertebral: cervical, dorsal, lumbar i pelvis

TEMA4. Tècniques de tractament osteopàtic visceral (Ángel Monti)

- El concepte Barral
- Fisiopatologia osteopàtica visceral
- Tests i tractament osteopàtic visceral

TEMA5. Tècniques de tractament osteopàtic cranial (Ramón Rubio / Ángel Monti)

- Generalitats del sistema cranisacral
- Funcions del sistema cranisacral
- Fisiopatologia del sistema cranisacral
- Maniobres de valoració i tractament, cranial i ATM

Metodologia

L'assignatura s'impartirà mitjançant classes teòriques i pràctiques de laboratori. Les classes teòriques s'impartiran amb ajut de dispositius audiovisuals, on es faran exposicions teòriques i presentacions de casos pràctics per part del professor. Serà important la interacció i/o participació de l'alumne a classe de cara a l'avaluació continuada. Les pràctiques de laboratori es realitzaran a les aules habilitades amb lliteres, sempre sota supervisió del professor, on els alumnes hauran de practicar entre ells prèvia explicació i demostració del professorat. És indispensable portar roba còmode i una tovallola/talla per cada llitera.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 13
TEORIA (TE)	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10

Tipus: Autònomes

ELABORACIÓ DE TREBALLS	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
ESTUDI PERSONAL	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13

Avaluació

El sistema d'avaluació consistirà en:

- **Avaluació escrita amb proves objectives (30%):** Realització d'una prova escrita tipus test, amb un pes global del 30% de la nota final i amb una durada màxim de 2h d'examen. Es faran un total de 40 preguntes amb quatre respostes possibles, i una sola resposta correcta, sobre la matèria impartida a les classes teòriques i les teórico-pràctiques. Les respostes errònies descompten 0,25pts d'una pregunta.
- **Avaluació de tipus pràctic (50%):** Es farà una prova pràctica on l'alumne haurà de demostrar les seves habilitats en l'aplicació de les diferents tècniques tant d'avaluació com de tractament. L'examen es farà per parelles (20 min x parella). Cada alumne haurà de treure dos papers on se'ls hi preguntarà per la realització d'una exploració/valoració i un tractament osteopàtic realitzat a classe. Cada apartat valdrà 5 punts per un total de 10.
- **Defensa oral de treballs (20%):** Consistirà en la defensa oral d'un cas clínic presentat pel professor. Per avaluar el treball, l'alumne haurà de realitzar una història clínica completa per poder arribar a un diagnòstic diferencial osteopàtic. Després mitjançant una exhaustiva exploració i valoració arribarà al diagnòstic osteopàtic definitiu i així poder planificar quin tipus de tractament serà el més adient en aquest cas i planificar el tractament a curt i llarg termini. Els diferents apartats hauran d'estar degudament raonats. Es faran grups de 5 persones on s'haurà d'escollir un portaveu per cada grup.

Per superar l'assignatura s'haurà de complir aquestes condicions sobre l'avaluació continuada:

-Aprovar l'examen teòric i pràctic amb un mínim de 5 pts sobre 10 possibles.

-Haver assistit al 100% de classes pràctiques. En cas de falta justificada es podrà faltar fins a un total del 10% de les classes pràctiques.

-Participació activa en classe.

-La defensa del treball escrit es realitzarà al desembre abans dels exàmens teòric i pràctic.

-Si l'alumne no es presenta a alguna prova d'avaluació, en l'acta es consignarà aquesta assignatura com a **no avaluable**.

-Els estudiants que no hagin superat alguna de les parts de l'assignatura durant l'avaluació continuada es podran presentar a un **examen de recuperació**.

-Per als estudiants ERASMUS, s'aplicarà els mateixos criteris i mateixa metodologia d'avaluació que els alumnes matriculats a l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació de tipus pràctic	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13
Avaluació escrita amb proves objectives	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

1. BARRAL, J.P. Manipulaciones viscerales 1. Ed Elsevier Masson, 2009.
2. BARRAL, J.P. Manipulaciones viscerales 2. Ed Elsevier Masson, 2009.
3. COUX, G. CURTIL, P. Tratado práctico de osteopatía estructural. Ed. Paidotribo, 2009.
4. HEBBEN, E. Osteopatía visceral, fundamentos y técnicas. Ed McGraw Hill, 2005
5. LIEM, T. La osteopatía craneosacra. Ed Paidotribo, 1a edición, 2001.
6. MAIGNE, J.Y. Mecanismo de acción del tratamiento manipulativo vertebral. Ed Elsevier, 2002.
7. PAOLETTI, S. Las fascias: el papel de los tejidos en la mecánica humana. Barcelona: Ed Paidotribo, 2004.
8. PICKAR, J.G. Efectos neurofisiológicos de la manipulación vertebral. Ed Elsevier, 2011.
9. RICARD, F. SALLÉ, J.L. Tratado de osteopatía. Madrid: Ed Panamericana, 3a edición, 2003.
10. RICARD, F. Tratamiento osteopático de las algias lumbopélvicas. Ed Panamericana. 2005.
11. TORRES, R. La columna cervical, síndromes clínicos y su tratamiento manipulativo. Ed Panamericana, 2008.
12. TUTUSAUS, R. POTAU, J.M. Sistema fascial: Anatomía, valoración y tratamiento. Ed. Panamericana. 2015.
13. RICARD, F. PASCUAL, A.O. Osteopatía basada en la evidencia. Ed. Medos, 1a edición. 2017.